

EKSAMEN I

5101

ÅRSREGNSKAP OG GOD REGNSKAPSSKIKK

I henhold til rammeplan for treårig revisorutdanning av 01.12.2005.

Måndag 5. desember 2011

kl. 09.00 - kl. 15.00

Oppgavesettet består av 6 sider, inklusive denne siden.

Tillatte hjelpemidler

- Revisors håndbok
- IFRS på Norsk
- Norges Lover / særtrykk eller samlinger av lover uten kommentarer
- Skattelovsamling (Jacob Jarøy eller Ole Gjems-Onstad)
- Rente- og annuitetstabeller
- Kalkulator (ikke kalkulator som kan kommunisere)

Hvis oppgavene inneholder ufullstendige eller uklare opplysninger, må du selv ta nødvendige forutsetninger. Disse bør gå klart fram av besvarelsen.

Begynn på nytt ark for hver oppgave. Alle oppgaver skal besvares.

Besvarelsen skal ikke skrives med blyant.

*Ved løsning av oppgavene skal det henvises til aktuelle lovregler og regnskapsstandarder. Ta hensyn til skatt ved løsning av den enkelte oppgave med mindre det spesifikt fremgår av oppgaven at du skal se bort fra skatt.*

## OPPGAVE 1 (Anslått tid: 120 minutter)

(Forutsett at alle tall i denne oppgaven er eksk. mva og at mva ikke vil påvirke regnskapsmessig behandling av spørsmålene).

Selskapet AS Investering er et mellomstort selskap som blant annet eier en forretningseiendom. Eiendommen ble anskaffet 2.1.2005 for kr 10 000 000. Av dette beløpet ble kr 1 500 000 henført til tomten og resten til bygget. Bygget ble vurdert å ha en levetid på 50 år – ingen restverdi – og selskapet benytter lineære avskrivninger.

Selskapet har avskrevet bygget ordinært fram til 31.12.2009. Fra 1.1.2010 ønsker selskapet å gjennomføre en dekomponering av bygget, for å oppnå bedre periodisering.

**(a) Drøft om dette er påbudt eller tillatt i henhold til god regnskapsskikk.**

En retrospektiv vurdering (vurdering som om nytt prinsipp hadde vært anvendt fra starten) av byggekostnadene per 2.1.2005 tilsier at råbygget hadde en kostpris på kr 6 800 000 (levetid 100 år) og de tekniske installasjonene kr 1 700 000 (levetid 20 år).

Skattemessige saldoverdier per 31.12.2009 er følgende:

Tomt	1 500 000
Råbygg	4 609 995 (Saldogruppe i – 2 %)
Tekniske installasjoner	2 822 446 (Saldogruppe j – 10 %)
Sum	8 932 441

**(b) Vis hvilke posterings som må foretas i regnskapet (inkl endring i utsatt skatt) per 1.1.2010 dersom AS Investering foretar en retrospektiv dekomponering regnskapsmessig (som om dette hadde vært anvendt fra starten). Forutsett at selskapet benytter reverseringsmetoden (resultatfører hele estimatendringen straks) som prinsipp og at selskapet benytter maksimale skattemessige avskrivninger.**

1.7.2010 ferdigstilles noen vedlikeholds- og påkostningsarbeider på bygget. Hele arbeidet gjelder de tekniske installasjonene og beløper seg til kr 1 500 000. 50 % av de tekniske installasjonene utskiftes og utranteringsverdien er null.

Skattemessig har man fått godkjent at 50 % av utgiften aktiveres (føres inn på saldo) og 50 % kostnadsføres direkte.

**(c) Vis selskapets resultat- og balanseverdier (inkl endring i utsatt skatt) som følge av disse arbeidene og avskrivninger i 2011. Forutsett at arbeidene som ble ferdigstilt 1.7.2010.**

**(d) Sett opp anleggsmiddelnoten for 2010.**

Selskapet har langsiktige utleiekontrakter på bygget med løpetid fra 10 – 25 år. Netto kontantstrøm fra utleievirksomheten utgjør kr 1 800 000 per år og driftskostnader (ekskl. avskrivninger) utgjør kr 300 000 per år. Selskapet benytter en risikojustert diskonteringsrente på 8 % før skatt. Forutsett at netto leie over 10-25 år kan vurderes som en evigvarende kontantstrøm.

**(e) Drøft med utgangspunkt i norske og internasjonale regnskapsregler om det er mulig for selskapet å oppjustere verdien på eiendommen i balansen per 31.12.2010, eventuelt etter hvilket regelverk og med hvilket beløp.**

## OPPGAVE 2 (Anslått tid: 75 minutter)

Holding Invest AS er et lite foretak og har i hovedsak tre eiendeler.

- 90 % av aksjene i Sportsprodusenten AS
- 25 % av aksjene i Storgata ASA
- En maskin for sying av noen spesielle ytterjakker. Bokført verdi er kr 0. Sportsprodusenten leier denne maskinen. Som leie skal Holding Invest AS ha 5 % av salget av ytterjakkene. Kr 100 000 skal forskuddsbetales i starten av hvert år, mens resten avregnes ut fra virkelig salg året etter.

Styret i Sportsprodusenten AS vedtar i mars 2011 å avsette totalt kr 500 000 i ordinært utbytte. Generalforsamlingen stadfester/vedtar dette i april 2011.

Storgata ASA eies med 45 % av Ola Gnien. Aksjonærene er uenig om selskapets utbyttepolitikk, men heldigvis har selskapet en meget dyktig regnskapsfører. Allerede 20.1.2011 har hun regnskapet for 2010 ferdig. De store aksjonærene har hver sin styrerepresentant og på et stormfullt møte 25.1.2011 blir det flertall for å foreslå for generalforsamlingen at selskapet skal betale ut kr 300 000 i utbytte. På generalforsamlingen 3.2.2011 er det like stormfullt, men til slutt blir styrets forslag vedtatt.

Du er bedt om å komme med råd i forbindelse med regnskapet for 2010.

**(a) Vurder og konkluder på hvilket år mottatt utbytte skal inntektsføres etter god regnskapsskikk.**

Sportsprodusenten har i 2010 produsert jakker for kr 1 500 000 og heldigvis har de redusert lagerbeholdningen slik at solgte varers kost er kr 2 mill. Salgsinntektene er kr 3 mill. Disse tallene rapporterer selskapet til Holding Invest i mars 2011. De somler med betalingen og betaler ikke før januar 2012.

**(b) Hvordan vil Holding Invest AS sitt regnskap bli påvirket av maskinen for 2010.**

Investeringen i Storgata ASA går dårlig på grunn av mye krangling med Ole Gnien. Aksjene ble kjøpt dyrt for kr 1 200 000 for 5 år siden da leiemarkedet var godt, og heldigvis har selskapet langsiktige leieavtaler på dette gode nivået. Etter de stormfulle møtene i starten av 2011 orker ikke administrerende direktør i Holding Invest AS mer og selger aksjene i Storgata 4.2.2011 for kr 1 000 000.

Årsoppgjøret til Holding Invest trekker ut og styret behandler regnskapet 20.5.2011. Under 17. mai-feiringen får en av styremedlemmene vite at eiendommen til Storgata ASA hadde vært angrepet av stokkmaur og dette medførte kjemperegninger som ikke ble dekket av forsikringen. Så stort angrep måtte ha pågått i lang tid. Etter disse opplysningene var salgsprisen på kr 1 000 000 en meget god pris.

**(c) Hvordan vil du vurdere aksjene i Storgata ASA per 31.12.2010, og hvilken innvirkning vil dette ha for årsregnskapet?**

**(d) Hva ville løsningen vært under spørsmål a) dersom Holding Invest AS hadde benyttet regnskapsspråket IFRS?**

### OPPGAVE 3 (Anslått tid: 75 minutter)

Medpartner AS driver med forskning og utvikling av medisiner, først og fremst hjertemedisiner.

De har i løpet av 2010 hatt 5 prosjekter som utviklingsavdelingen har jobbet på. De første tre henger sammen og er videreføring av samme teknologi, mens de to siste er nye uavhengige prosjekter.

**HPR3:** Det er dette prosjektet som selskapet nå hovedsakelig lever av. Det er kun gjort noe vedlikehold på dokumentasjonen til produktet i 2010.

**HOR4:** Dette prosjektet er neste generasjon av selskapets hjertemedisin. Medisinen har i 2010 blitt testet og resultatene er veldig positive. 30.6.2010 godkjente myndighetene medisinen for salg, og allerede i juli var produktet i apotekhyllene.

**HOR5:** Prosjektet er et utviklingsprosjekt som skal forbedre medisinen ytterligere ved å redusere bivirkninger og utvide bruksområde. Dette er en komplisert prosess og årets utvikling går på å teste ut en hypotese om et nytt preparat som tilsettes medisinen. Resultatene er så langt meget positive, selv om det vil ta et par år før medisinen trolig kan selges. Det er sannsynlighetsovervekt på at prosjektet vil bli lønnsomt.

**UR1:** Dette er topphemmelig prosjekt. Noen forskere mener at dersom det gis hjertemedisiner i meget små doser til personer som er i risikozonen for hjerneblødning vil dette ha stor positiv innvirkning på risikoen. Prosjektet er i startfasen, men dersom det slår positivt ut vil selskapets få firedoblet salget.

**MAR1:** Selskapets styre er opptatt av omdømmebygging. Farmasøytindustrien har hatt noe negativ omtale. Utviklingsavdelingen har derfor gjennomført en markedsundersøkelse og i 2011 vil det bli gjennomført en reklamekampanje som viser at brukerne av medisinerne er strålende fornøyd. Dette forventes å øke salget i 2011 betydelig.

Prosjektregnskapet for 2010 viser:

	31.12.2009			Resultatregnskapet 2010	
	Anslått levetid	Anskaffelses-kost	Akkumulerte avskrivninger	Direkte lønnskostn	Direkte innkjøp
HPR3	5	800	640	10	10
HOR4	7	500	0	100	500
HOR5	4			450	800
UR1				300	30
MAR1				100	

Indirekte faste kostnader utgjør 20 % av direkte lønnskostnader. Bedriften ønsker å balanseføre mest mulig av de immaterielle eiendelene.

I foreløpig regnskap er alle direkte kostnader ført på resultatkonti.

(a) Drøft den regnskapsmessige behandlingen per 31.12.2010 av de fem prosjektene med utgangspunkt i relevante norske regler.

(b) Hva blir samlet resultateffekt av din vurdering?

Da revisor reviderer prosjektene i årsoppgjøret til 2010 har han blant annet samtaler med produktansvarlig for HPR3 og HOR4. Produktansvarlig innrømmer at produktet HOR4 ikke går så godt på grunn av høy produksjonskost, men at på grunn av myndighetenes kampanje for billigere medisiner, kommer HPR3 til å leve 5 år lenger enn antatt. Han viser fram de siste budsjettene/prognoser som er vedtatt av ledelsen som viser at netto betalingsstrømmene/bidrag (salgsinntekter minus full tilvirkningskost) fra produktene vil være:

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
HPR3	150	150	150	150	150	150
HOR4	140	240	350	310	190	

Bedriften bruker 8 % som avkastningskrav.

- (c) Hvilken innvirkning vil de nye opplysningene ha på vurderingen av den immaterielle eiendelen knyttet til HPR3? (bruk knekkpunkt-metoden)
- (d) Hvilken innvirkning vil de nye opplysningene ha på vurderingen av den immaterielle eiendelen knyttet til HOR4?

#### Oppgave 4 (Anslått tid: 90 minutter)

Investeringselskapet AS ble stiftet 31.12.10 med en aksjekapital på 80 millioner kroner, og ingen gjeld. På samme tidspunkt ble det anskaffet 80 % av aksjene i Butikken AS for 70 millioner kroner, og 10 millioner ble samtidig brukt til å anskaffe en tomt.

Butikk AS har følgende balanse pr. 31.12.10:

Anleggsmidler	40 000 000	Aksjekapital	20 000 000
Varelager	36 000 000	Annen egenkapital	20 000 000
Bank	24 000 000	Langsiktig gjeld	50 000 000
		Skyldig utbytte	10 000 000
	<u>100 000 000</u>		<u>100 000 000</u>

I forbindelse med oppkjøpet er det identifisert merverdier i anleggsmidler på 18 millioner kroner (gjenværende levetid er 8 år) og merverdier i varelageret på 2 millioner kroner. Utsatt skatt vurderes nominelt til 28 %. Eventuell goodwill avskrives så lite som mulig uten at det skal gis nærmere begrunnelse i note.

- (a) Utarbeid merverdianalyse og konsernbalansen pr. 31.12.10. Konsernet består kun av Investeringselskapet AS og Butikken AS. Anta at det også skal tilordnes goodwill til minoriteten. Ta nødvendige forutsetninger, og vurder om det er tillatt å balanseføre minoritetsgoodwill etter god regnskapsskikk.
- (b) I forbindelse med oppkjøpet ble det også identifisert immaterielle eiendeler som ikke var balanseført i selskapsregnskapet til Butikken AS. Med utgangspunkt i relevante bestemmelser skal du forklare hvordan man behandler denne type poster i forbindelse med oppkjøpet og konsernregnskapet pr 31.12.10.

I resten av oppgaven skal du se bort fra informasjonen som er gitt i spørsmål (b).

Investeringselskapet AS gjennomfører ingen nye investeringer i 2011 og aksjeinvesteringen i Butikken AS regnskapsføres etter kostmetoden i selskapsregnskapet til Investeringselskapet AS. Anta at det ikke er noen inntekter eller kostnader i Investeringselskapet AS, dvs. årsresultatet er kr 0 for 2011.

Butikken AS har i 2011 solgt hele varelageret selskapet hadde pr 01.01.11, og har følgende resultatregnskap for 2011 og balanse pr. 31.12.11:

Salgsinntekt	110 000 000
Varekostnad	76 000 000
Avskrivninger	8 000 000
Finanskostnader	<u>8 000 000</u>
Resultat før skattekostnad	18 000 000
Skattekostnad	<u>5 040 000</u>
Årsresultat	<u>12 960 000</u>

Anleggsmidler	32 000 000	Aksjekapital	20 000 000
Varelager	46 000 000	Annen egenkapital	32 960 000
Bank	<u>36 000 000</u>	Gjeld	<u>61 040 000</u>
	<u>114 000 000</u>		<u>114 000 000</u>

Det er ingen interne transaksjoner mellom Investeringselskapet AS og Butikken AS i 2011 (med unntak av utbetalingen av utbytte som var avsatt pr. 31.12.10).

- (c) For 2011 skal du beregne konsernets resultat, samt hvordan det fordeler seg mellom majoritet og minoritet. Beregn også egenkapitalen pr 31.12.11 fordelt på majoritet og minoritet.

Investeringselskapet AS har som påpekt valgt å regnskapsføre investeringen i Butikken AS etter kostmetoden i sitt selskapsregnskap. Ledelsen i Investeringselskapet AS synes det er urimelig at ikke noe av den positive utviklingen i Butikken AS kommer til uttrykk i selskapsregnskapet.

- (d) Vurder om det finnes noen alternative metoder etter god regnskapsskikk som Investeringselskapet AS kan nytte i sitt selskapsregnskap? I så fall, vis med tall hvordan selskapsregnskapet til Investeringselskapet AS blir påvirket. Hvis dette øker egenkapitalen til Investeringselskapet AS, øker i så fall utbyttegrunnlaget?

Et av styremedlemmene i Investeringselskapet AS hevder at aksjeinvesteringen i Butikken AS kan regnskapsføres til virkelig verdi i selskapsregnskapet til Investeringselskapet AS. Dette begrunnes med at RL § 5-8 kan anvendes analogt for anleggsaksjer.

- (e) Er dette korrekt? Forklar hva som er betingelsen(e) for å vurdere aksjer til virkelig verdi etter god regnskapsskikk.